



**TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ**

**TÜSİAD**  
**YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI**  
**VE PARLAMENTO İŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI**  
**PEKİN BARAN'IN**  
**“DEVLETTE ETİKTEN ETİK DEVLETE:**  
**KAMU YÖNETİMİNDE ETİK”**  
**RAPORU TANITIM TOPLANTISI KONUŞMASI**

**17 Kasım 2005**  
**Ceylan Intercontinental Oteli**

**TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.**

**İstanbul :** Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye  
**Ankara :** İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye  
**Brüksel :** 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium  
**Washington D.C. :** 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA  
**Berlin :** Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany  
**Paris :** 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

**Tel:** (90-212) 249 19 29 **Faks:** (90-212) 249 13 50 **e-mail:** tusiad@tusiad.org  
**Tel:** (90-312) 468 10 11 **Faks:** (90-312) 428 86 76 **e-mail:** ankoffice@tusiad.org  
**Tel:** (32-2) 736 40 47 **Faks:** (32-2) 736 39 93 **e-mail:** bxloffice@tusiad.org  
**Tel:** (1-202) 776 77 70 **Faks:** (1-202) 776 77 71 **e-mail:** usoffice@tusiad-us.org  
**Tel:** (49-30) 28 878 6300 **Faks:** (49-30) 28 878 6399 **e-mail:** info@tusiad-de.org  
**Tel:** (33-1) 426 516 40 **Faks:** (33-1) 426 516 99 **e-mail:** satan@tusiad.org

**web:** www.tusiad.org

Sayın Bakanım, Değerli Basın Mensupları,

Devletin tüm işlem ve eylemlerinin, başta Anayasa olmak üzere, hukuk kurallarına uygun olması anlamına gelen “hukuk devleti ilkesi”, günümüzün demokratik devletinin olmazsa olmaz koşuludur. “Devlet için birey” anlayışı, modern demokratik hukuk devletlerinde yerini “birey için devlet” anlayışına bırakmıştır.

Başka bir deyişle, demokratikleşme sürecinde, devletin hukukundan, hukuk devletine doğru bir geçiş yaşanmaktadır. Bu geçiş sırasında unutulmamalıdır ki, demokrasinin ilk ve vazgeçilmez koşulu “seçim” ise de, yönetimde demokrasiyi sağlamak için yalnızca seçim yeterli olamaz. İdarenin karar alma süreçlerinin saydam olması ve ilgililerin bu sürece aktif bir biçimde katılabilmelerine imkan tanınması, demokrasiyi hayata geçiren asıl unsurdur.

“Saydamlık”, devletin aldığı kararlara, gerçekleştirdiği eylemlere ve mevcut koşullara dair bilginin erişilebilir, görünür ve anlaşılır kılındığı bir süreç olduğu için, devletin hesap verebilirliğinin de en önemli garantisidir. Saydamlığın bir boyutu halkın karar alma süreçlerine katılımıyla ilgiliyken, diğer boyutu ise bilgi edinme hakkı ve e-Devlet ile ilgilidir. Vatandaşın, kamu kaynaklarının nasıl kullanıldığını bilmesi, bunu öğrenebilmek ve sorgulayabilmek için gereken mekanizmalara sahip olması, devletin de istenen bilgi ve belgeleri verme zorunluluğu içinde olması saydamlığın önemli unsurlarıdır. Takdir edersiniz ki, bu tarz bir saydamlığın olduğu yerde, yolsuzluğun yerleşmesi mümkün değildir.

Etik ve demokratikleşme arasındaki ilişkinin önem arz eden bir başka yönü ise devlet görevlilerine tanınan “ayrıcalıklar” konusudur. Başta Anayasa'nın 129. maddesi ve “Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun” olmak üzere, çeşitli yasal düzenlemelerle, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ceza kovuşturması açılması, idarenin iznine bağlı kılınmıştır. Bu durum kamu görevlilerine ayrıcalıklı bir statü kazandırmakta ve hukuk devletinde olması gereken birey-devlet dengesine ters düşmektedir. Türkiye’de bu ayrıcalık zırhıyla korunan kamu görevlisi sayısının yaklaşık üç milyon olduğu söylenmekte; bu da kamuda etik bir ortam yaratılması yolunda ciddi bir engel teşkil etmektedir.

Bu tespitlerden hareketle, kamu yönetiminde etik bir ortamın yerleşmesi için atılması gereken yasal ve uygulamaya dönük adımların belirlenmesi amacıyla, “Devlette Etikten Etik Devlete: Kamu Yönetiminde Etik” raporu hazırlanmıştır. “Devlette Etikten Etik Devlete” başlığı; etiğin, devlet yapısındaki herhangi bir unsur olmaktan öteye geçerek, tıpkı “hukuk devleti” gibi, bizzat devletin niteliğini tanımlayan bir konuma yükselmesini ifade etmektedir. Bu kapsamlı raporumuzun ilk cildinde konunun kavramsal çerçevesi ve uluslararası uygulamalar açıklanmakta; Türkiye’ye ilişkin ikinci cildinde ise, kamu görevlileri için bir model etik kanunu ile birlikte, kamu hizmetinde etik, saydamlık ve ayrıcalıklarla ilgili olarak Anayasa dışında 25 adet kanun, 4 adet yönetmelik, 2 adet kanun hükmünde kararname ve 1 yönerge taraması yapılarak, toplam 81 adet somut mevzuat değişikliği önerisi sunulmaktadır.

Hepinize teşekkür ediyorum, bu çalışmanın kamuda etik altyapının geliştirilmesi sürecine katkı sağlaması dilekleriyle, sözü, rapor tanıtımını yapması için Sayın Cüneyt Yüksel’e bırakıyorum.